

Sygn. akt V CSK 539/17

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Warszawie
jako następcy prawnego Agencji Nieruchomości Rolnych w Warszawie
przeciwko Gminie Miejskiej L.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 kwietnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.

z dnia 26 maja 2017 r., sygn. akt I ACa .../17,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w L. zasądził od pozwanej Gminy Miejskiej L. na rzecz powódki Agencji Nieruchomości Rolnych w Warszawie (obecnie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Warszawie) kwotę 1.282.636,47 zł z ustawowymi odsetkami, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo. Wyrokiem z dnia 26 maja 2017 r. Sąd Apelacyjny w W. zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji o tyle, że oddalił powództwo ponad kwotę 1.182.437 zł z ustawowymi odsetkami, oddalił apelację pozwanej w pozostałym zakresie i apelację powódki w całości, rozstrzygając o kosztach postępowania za obie instancje. W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że apelację strony pozwanej należało uznać za zasadną jedynie co do działki nr 208/21, natomiast w odniesieniu do pozostałych objętych sporem działek, podzielił stanowisko Sądu Okręgowego co do tego, że ziściły się przesłanki, o których mowa w art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jedn. tekst Dz. U. z 2018, poz. 91, dalej: „u.g.n.r.”) w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umów nieodpłatnego przekazania tych nieruchomości, warunkujące żądanie strony powodowej zwrotu aktualnej wartości pieniężnej nieruchomości.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwaną. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne na tle art. 24 ust. 5 pkt 1 u.g.n.r., które zrodziło się w związku ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, zgodnie z którym rozpoczęcie realizacji przez stronę pozwaną celu zgodnego z zawartą z Agencją Nieruchomości Rolnych umową nieodpłatnego przejęcia nieruchomości i jego nieukończenie, wobec braku wyraźnej regulacji ustawowej, może być uznawane za równoznaczne z przeznaczeniem na inne cele. Nadto podniosła, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ zaskarżone orzeczenie jest nieprawidłowe i nietrafne.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, nie publ.).

Sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne nie spełnia tych wymagań. Nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżąca powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z dokonaną przez Sąd Apelacyjny oceną faktyczną i prawną, zarzucając, że Sąd ten błędnie przyjął, że nieużytkowanie działki i niezrealizowanie celu w dziesięcioletnim terminie od zawarcia umowy

powinno być potraktowane jako zmiana przeznaczenia na inne cele niż określone w umowie o przekazaniu. Skarżąca nie podała argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotyczących nieomówionych w orzecznictwie. Jej argumentacja jest jednostronna i ogranicza się do przedstawienia własnego poglądu prawnego w opozycji do stanowiska Sądu Apelacyjnego.

Ponadto, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono stanowisko, że wykładnia art. 24 ust. 5 pkt 1 u.g.n.r. nie może ograniczać się do gramatycznej interpretacji użytego w tym przepisie sformułowania „z przeznaczeniem na inne cele”, ale powinna uwzględniać także wykładnię systemową i funkcjonalną. Zamiarem ustawodawcy było bowiem nałożenie na beneficjentów nabywanych nieruchomości obowiązku ich zagospodarowania zgodnie z celem określonym w umowie nieodpłatnego przekazania. Brak realizacji tego celu stanowi *de facto* zmianę przeznaczenia nieruchomości uzasadniającą zastosowanie sankcji przewidzianej w art. 24 ust. 5 zd. 2 u.g.n.r. W przeciwnym bowiem wypadku dochodziłoby do swego rodzaju uwłaszczenia się samorządów wbrew istocie nieodpłatnego przekazania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r., IV CSK 273/12, nie publ. i z dnia 14 kwietnia 2005 r., II CK 610/04, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia. (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zostało ograniczone do konstatacji, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na podniesione w jej podstawie zarzuty. Skarżąca nie uwzględniła, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Skarżąca winna była podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym - w jej ocenie - wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczyniła. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżąca oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstawy skargi w ramach instytucji „przedsądu”, a co jest niedopuszczalne.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 i w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018, poz. 265).

kc

jw